

Gevolgen mijnbouw Zuid-Limburg voorland van schokkend Groningen?

● Na forse bodemdaling stijgt de aarde in voormalige mijngebieden

Door Jon van Schilt

Groningen Wie door een Groningse bril naar Zuid-Limburg kijkt, wordt niet blij. Als gevolg van de mijnbouw is de bodem daar twee tot ruim tien meter gedaald met alle gevolgen van dien. Maar daarmee is het verhaal niet af. Decennia na het sluiten van de laatste mijn komt de aarde, opgestuwd door het grondwater, naar boven. "Je moet er niet aan denken wat dat voor gevolgen heeft voor huizen, industrieën, ondergrondse leidingen en ga maar door", zegt Jan Jacobs, hoofddocent aan de faculteit economie van de Rijksuniversiteit Groningen.

Nadenken over de aardbevingen en bodemverzakkingen in Groningen en Drenthe doet Jacobs juist wel. Samen met zijn collega Ben Gales, gespecialiseerd in de economische geschiedenis op het gebied van energie en mijnbouw. Twee mannen met een overduidelijke zachte G, van ver onder de grote rivieren. "Als kind begreep ik nooit waarom mijn vader zo gek was op behang. Pas later realiseerde ik mij dat je met een nieuw behangetje makkelijk de scheuren in de muren kunt maskeren", lacht Gales.

Jacobs en Gales zien overeenkomsten tussen het uiterste zuiden en noorden van het land. Maar er is één groot verschil. "Mensen in Zuid-Limburg hadden baat bij de mijnbouw. Ze vonden er werk. Namen de verzakkingen en de scheuren in hun huis daardoor eerder voor lief. In Groningen is sprake van het Pasteur-effect. Pasteur ontdekte dat er om ons heen allerlei kwalijke bacteriën leven. En ineens hadden we een leefomgeving die een stuk onveiliger was. Iemand die bijvoorbeeld in Amsterdam woont, leeft in een mooie stad, maar heeft weinig ruimte. Die balans, zoals in Groningen tussen wellicht minder voorzieningen maar een mooie woonomgeving en volop ruimte, is op het Groninger platteland ineens weg. En dus zien Groningers hun welvaart als het ware dalen en is het niet meer dan logisch dat de schade wordt vergoed en er wordt geïnvesteerd in het verbeteren van de leefomgeving. Daar hangt zeker een prijskaartje aan", zegt Gales.

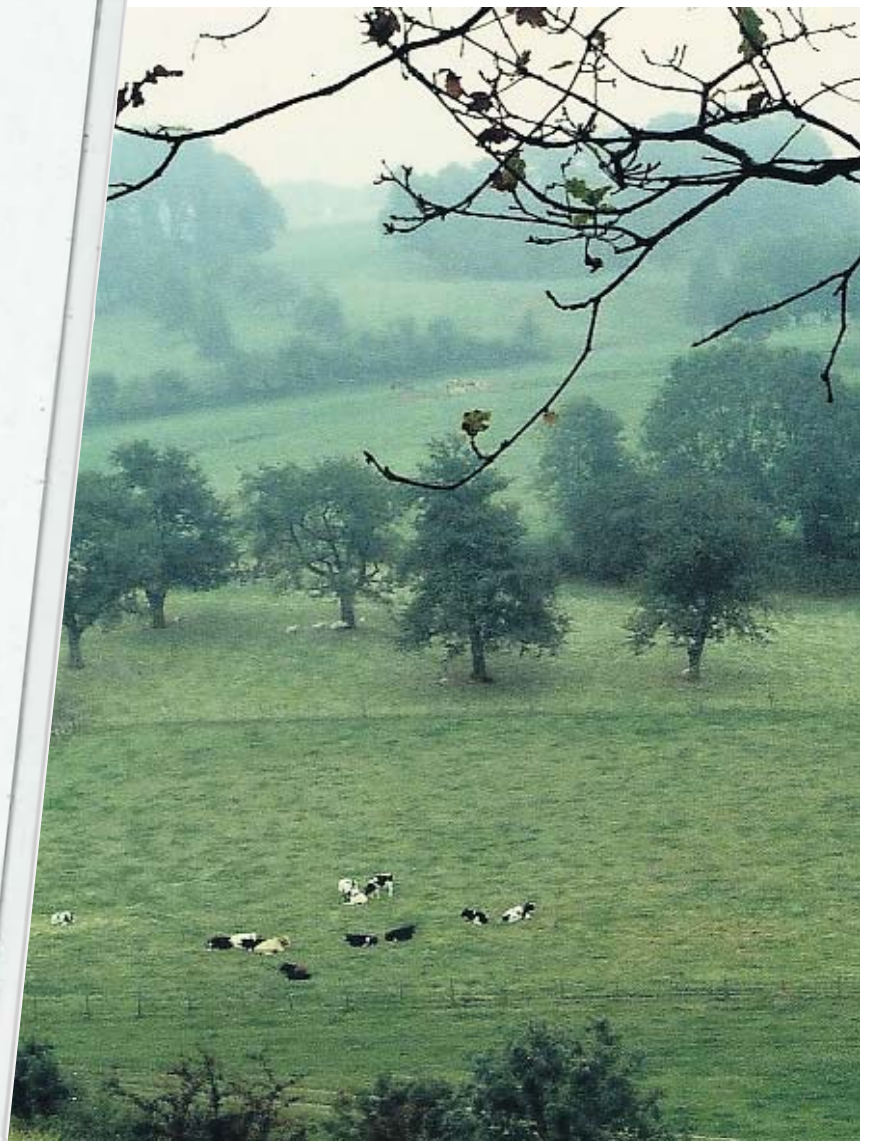
In Zuid-Limburg werd jaarlijks 1,5 tot 3 procent van de kolenopbrengst besteed aan het repareren van de schade in de regio. De NAM heeft een potje van 100 miljoen euro klaarstaan. Een snelle rekensom leert Jacobs dat 3 procent van 12 miljard euro (= de jaaropbrengst van het aardgas) een bedrag van 360 miljoen euro per jaar oplevert. "En dus moet er heel snel een fonds komen, waaruit alle schade wordt gedekt", meent hij. Gales: "En ga vooral ruimhartig om met vergoedingen."

Beide wetenschappers zien niet gebeuren dat VVD-minister Henk Kamp de gaswinning stopt omdat Groningen er last van heeft. En dus moet er volgens hen 'als de wiedeweerga' werk worden gemaakt van de gevolgen van de aardschokken en de bodemverzakkingen. Gales: "Veel dingen kun je van tevoren bedenken, zoals de wijze waarop huizen moeten worden gebouwd. Dat ze schokbestendig zijn, want dat is zelfs bij nieuwe woningen nu nog niet het geval. De bestaande bouw verdient dan ook zeker aandacht. Wat te denken van monumentale kerken? Als de toren gaat, gaat de rest van de kerk ook. Die kunnen ook nu nog schokproof worden gemaakt, maar dat zijn zeer kostbare ingrepen."

Als de bodem zakt, en dat is volgens Jacobs en Gales ook in Groningen het geval, hoe wapen je je dan tegen wateroverlast en zelfs overstroomingen? "Rivieren en kanalen zakken niet per definitie mee. Dus moeten de dijken omhoog." Het zal nog de nodige decennia duren, maar stel dat de Groninger bodem op een gegeven moment ook omhoog komt. "Dat was in Limburg ook niet voorzien en het is niet moeilijk voor te stellen dat dit voor heel veel problemen zorgt."

▲ Jan Jacobs (links) en Ben Gales voor het gebouw van de Gasunie in Groningen. Foto: Pepijn van den Broeke

▲ Het mergellandschap bij Margraten (Limburg). Foto: ANP

▲ Panorama van Loppersum. Foto: Jan Zeeman